

4. Татаріна Т.В. Особливості функціонування перестрахових брокерів на вітчизняному ринку перестрахування / Т.В. Татаріна, К.В. Третяк // Проблеми економіки. – 2014. – № 4.

5. Чорна І.О. Підвищення професійної культури страхових посередників як напрям активізації розвитку страхування майна громадян / І.О. Чорна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Випуск 10, Частина 4.

## **УДК 368**

**К.О. Сліпко,**

к.е.н., доцент кафедри страхування,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

### **ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ СИСТЕМНИХ РИЗИКІВ НА СТРАХОВИЙ РИНОК**

Численні зарубіжні та вітчизняні дослідження доводять наявність відчутної загрози системних ризиків для фінансового сектора світової економіки й окремих країн. Дане твердження стосується і нашої держави. Тривалий кризовий стан фінансової системи України, пошук шляхів виходу з якого значно ускладнюється нестабільною зовнішньополітичною ситуацією, загальним соціально-економічним спадом, є наслідком реалізації системних ризиків.

Відповідно до нормативних актів органів, що належать до Європейської системи фінансового нагляду (European System of Financial Supervision), системний ризик можна визначити як ризик порушення (збою) фінансової системи, що потенційно може призвести до серйозних негативних наслідків для реального сектора економіки [1, с. 5].

Реалізацію системного ризику можна констатувати у разі, якщо один або декілька елементів фінансової системи перестають виконувати свої функції, що робить неможливим досягнення нею певних цілей [2, с. 43]. Головною ознакою системних ризиків є широке розповсюдження негативних наслідків у

фінансовій системі, чому, зокрема, свідомо або несвідомо сприяють учасники фінансового ринку. За таких обставин реалізація системних ризиків зумовлюється чинниками ендегенного походження. До екзогенних чинників, що можуть серйозно порушити стан фінансової системи, належать важкі економічні рецесії, війни, природні катастрофи, інші форс-мажорні події [3, с. 438].

Зниження й послаблення системних ризиків, що виникають і поширюються всередині фінансової системи, є головною метою фінансового нагляду в Європейському Союзі [4, с. 33]. Саме тому в 2010-2011 рр. була створена загальноєвропейська система органів фінансового нагляду. Фінансовий нагляд з позицій глобальної перспективи, тобто на макрорівні, здійснює Європейська рада з системних ризиків (European System Risk Board). На мікрорівні фінансовий нагляд розподілений між трьома органами нагляду (відповідно, за банківським, страховим сектором і ринком цінних паперів), діяльність яких координується Спільним комітетом і передбачає постійну взаємодію та тісну співпрацю з органами фінансового нагляду країн Європейського Союзу.

Виходячи з цих умов, страхові ринки країн Європейського Союзу є підконтрольними Європейському органу зі страхування та пенсійного забезпечення (European Insurance and Occupational Pension Authority). Важливо зазначити, що серед його основних завдань (таких, як оцінка, економічний аналіз розвитку страхових ринків тощо) належить співпраця з Європейською радою з системних ризиків.

Поліпшення нинішніх умов функціонування фінансової системи України залежить не лише від стабілізації та підвищення надійності банківської системи, зростання потужності фондового ринку, а також подій на світовому фінансовому ринку. Страховий ринок у цьому аспекті також є релевантним, тобто таким, що має істотне значення у певних взаємозв'язках і взаємозалежностях з іншими сегментами фінансового ринку та різними галузями економіки.

Вразливість вітчизняного страхового ринку від впливу системних ризиків зумовлена, з одного боку, складною внутрішньополітичною ситуацією, що стала причиною стрімкого і тривалого загального фінансово-економічного спаду в нашій країні, а з другого боку – впливом світових кризових тенденцій за рахунок проникнення на український ринок іноземного капіталу. Протидіяти негативним проявам системних ризиків можливо шляхом створення відповідного середовища на страховому ринку, характерними рисами якого будуть наявність винятково високопрофесійних страховиків і страхових посередників, відсутність псевдострахування; прозорість страхових операцій та фінансової звітності страховиків; високий рівень ризик-менеджменту у страхових компаніях; подолання невиправданого демпінгу і корупційних схем у різних видах страхування.

Фінансовий нагляд страхового ринку з боку держави має передбачати комплексне дослідження системоутворюючих елементів, а також взаємозв'язків між ними. З цієї позиції практичне впровадження чітко розроблених механізмів пруденційного регулювання страхового ринку вкрай важливе як для попередження системних ризиків, так і загалом для стабілізації та покращення ринкових умов. Всі заходи повинні мати спільну мету: своєчасне виявлення системних ризиків, зменшення їх впливу і локалізація, тобто недопущення розповсюдження негативних наслідків як на страховому ринку України, так і в інших сферах фінансових відносин.

### ***Список використаної літератури***

1. IMF/BIS/FSB Guidance to Assess the Systemic Importance of Financial Institutions, Markets and Instruments, October 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.financialstabilityboard.org/publications/r\\_091107c.pdf](http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_091107c.pdf).
2. Чемерис В., Заруба Ю. Системний ризик у діяльності фінансового сектору: передумови, джерела та фактори / Владислав Чемерис, Юрій Заруба // Вісник НБУ. – вересень 2012. – С. 42-45.
3. Ohler C. Die Einheitlichkeit der europäischen Aufsichtsarchitektur und die Besonderheit der Versicherungswirtschaft / Christoph Ohler // Zeitschrift fuer die gesamte Versicherungswissenschaft. – 2012. – Band 101. – Heft 4. – S. 431-445.
4. Шкляр А.І. Макропруденційне регулювання як елемент забезпечення фінансової стабільності / А.І. Шкляр // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 3. – С. 32-40.